

BULETIN ELECTRONIC

N. 29 | octombrie – noiembrie 2016

ENERGIE ȘI BIOMASĂ

CUPRINS

Consiliul Raional Ungheni a semnat contractul de Parteneriat Public Privat în furnizarea energiei termice din biomasă

Circa 70 de manageri de instituții publice au învățat cum să organizeze corect achizițiile publice de biocombustibil

32 de noi instituții publice vor fi evaluate pentru a primi finanțare la instalarea centralelor termice pe bază de biomasă

Atelier pentru jurnaliștii din regiunea Nord: „Energia din Biomasă pe înțelesul tuturor”

În primul semestru, prin intermediul PEBM, au fost realizate 20 proiecte de energie regenerabilă locală

R. Moldova va avea un centru unic de instruire pentru operatorii centralelor termice pe biomasă

Reprezentanți ai autorităților publice locale vor efectua o vizită de documentare în Cehia

INTERVIU

Proiect finanțat de
Uniunea Europeană

Guvernul Republicii
Moldova

Empowered lives.
Resilient nations.

Consiliul Raional Ungheni a semnat contractul de Parteneriat Public Privat în furnizarea energiei termice din biomasă

Primul contract de Parteneriat Public-Privat din faza a doua a Proiectului Energie și Biomasă a fost semnat între Consiliul raional Ungheni și compania Green Energo. Aceasta va instala două centrale termice pe biomasă și va prelua în gestionare alte 5 centrale pe brichete, precum și va realiza o serie de măsuri de eficiență energetică în clădiri publice. Investiția totală este de 3,3 milioane de lei, iar lucrările de construcție vor demara chiar anul acesta.

Acesta este primul din cinci concursuri ce au fost anunțate de raioanele selectate de către Proiectul Energie și Biomasă și Agenția pentru Eficiență Energetică pentru implementarea PPP-urilor în servicii de furnizare a energiei termice din biomasă. Astfel, Proiectul va aloca câte 100 mii de dolari, din fonduri europene, administrației din cinci raioane ale Republicii Moldova, pentru a crea Parteneriate Publice-

Private care să rezolve, printre altele, problema calității combustibilului, durabilității serviciului și securității energetice a localităților/instituțiilor beneficiare, și să contribuie, totodată, la dezvoltarea locală prin crearea noilor locuri de muncă și creșterea contribuțiilor la bugetele locale.

Proiectul Energie și Biomasă, faza a doua, este un proiect de trei ani realizat în 2015-2017. Proiectul are un buget total de 9,41 milioane Euro acordați de Uniunea Europeană și este implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. El continuă prima etapă a proiectului, implementat în 2011-2014, cu un buget total de 14,56 milioane Euro, oferiți de Uniunea Europeană (14 milioane Euro) și PNUD (560 000 Euro).

Circa 70 de manageri de instituții publice au învățat cum să organizeze corect achizițiile publice de biocombustibil

În jur de 70 de manageri de instituții publice, directori de școli și grădinițe, primari, reprezentanți ai Consiliilor Raionale, au participat la o serie de instruirii în organizarea corectă a procesului de achiziții publice de biocombustibil. Cursurile s-au desfășurat, începând cu luna iulie, la Chișinău, Cimișlia, Bălți, Cahul și Edineț.

Participanții au învățat noi metode de achiziții sustenabile de biocombustibili solizi, inclusiv pregătirea caietului de sarcini, desfășurarea concursului public, evaluarea ofertelor, etc. Toți participanții au primit Ghidul de Achiziții Publice și un set de materiale model care pot fi utilizate în cadrul procedurii de achiziții.

Ghidul de achiziții publice a fost editat de Proiectul Energie și Biomasă cu scopul de a facilita procedurile de achiziționare a biocombustibilului de către beneficiarii proiectului ce și-au instalat centrale termice pe bază de biomasă, în total peste 190 de școli, grădinițe și instituții publice.

Actualitatea Ghidului este subliniată de intrarea în vigoare, la 1 mai 2016, a noii legi privind achizițiile publice.

Ghidul explică noțiunile juridice utilizate în procesul de achiziții, cum ar fi genurile de licitații și contracte prevăzute de legislație, pragurile valorice pentru aplicarea acestora, precum și oferă cunoștințele necesare pentru elaborarea unui caiet de sarcini de achiziție a biocombustibilului, evaluarea ofertelor bazată pe capacitatea energetică a biocombustibilului, elaborarea și managementului contractului, testarea de laborator a combustibilului, etc.

32 de noi instituții publice trec în etapa finală de evaluare

32 de inițiative de racordare la încălzirea pe biomasă și/sau instalare a colectoarelor solare, din fonduri europene, au trecut în etapa finală de evaluare. Decizia a fost luată de Comitetul de selectare ce a examinat în ședința din 21 octombrie un număr total de 46 de solicitări. În cadrul ședinței, 8 cereri de proiect au fost refuzate pe motiv că nu întruneau condițiile concursului, iar 6 inițiative au fost trecute în lista de așteptare. În luna noiembrie 2016, cele 32 inițiative aprobate de Comitet vor fi supuse evaluării finale de consultanții Proiectului Energie și Biomasă în Moldova, inclusiv de către experți în eficiență energetică. Comitetul de selectare a proiectelor este format din 9 membri reprezentanți ai ministerelor și instituțiilor cheie din sector, dar și ai partenerilor de dezvoltare, printre care se numără Ministerul Economiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Educației, Agenția pentru Eficiență Energetică, Fondul pentru Eficiență Energetică, Delegația Uniunii Europene în Moldova, PNUD Moldova, Proiectul Energie și Biomasă în Moldova.

Un prim pas pentru obținerea fondurilor europene din partea Proiectului Energie și Biomasă este expedierea unei scrisori de intenție din partea comunității interesate. Ulterior, comitetele locale elaborează propunerea de proiect de conectare a instituției publice la sisteme de încălzire pe bază de biomasă (și, după caz, de instalare a colectoarelor solare). Experții PEBM evaluează performanța energetică a clădirilor selectate, recomandă parametrii tehnici ai tehnologiilor pe bază de energie regenerabilă, dar și acțiunile de îmbunătățire a eficienței energetice a clădirii. Evaluarea finală a proiectelor depuse pentru finanțare ține cont de gradul de mobilizare a resurselor financiare locale, asigurarea volumului necesar de biocombustibil, asigurarea fezabilității tehnice și energetice a clădirilor propuse a fi racordate la sisteme termice pe bază de bioenergie și energie solară, elaborarea calitativă a bugetului estimativ al proiectului.

Găsiți aici cele 32 de inițiative trecute în etapa finală de evaluare:

Nr.	Raionul	Comunitatea	Instituația propusă	Suprafața, m2
1	Cantemir	s. Ghitosu	școala primară și grădinița	295
2		s. Enichioi	grădinița și oficiul medicilor de familie	972
3	Căușeni	s. Chircăieștii Noi	grădinița și oficiul primăriei	711
4		s. Baurci	grădinița	185
5		s. Taraclia	centrul social	357
6	Criuleni	s. Cruglic	grădinița	720
7		s. Pașcani	grădinița	1370
8	Dondușeni	s. Moșana	gimnaziul	1048
9		s. Pocrovca	gimnaziul	795
10	Edineț	s. Tîrnova	gimnaziul	2170
11	Fălești	s. Făleștii Noi	gimnaziul	2200
12	Florești	s. Gvozdova	grădinița	337
13	Glodeni	s. Ciciulea	gimnaziul	1723
			grădinița nr.1	645
14		s. Cobani	grădinița	532
15				
16	Hîncești	s. Obileni	grădinița	1496
17	Leova	s. Cneazevca	grădinița	600
18	Nisporeni	s. Iurceni	grădinița	1145
19	Ocnîța	s. Unguri	gimnaziul și grădinița	1377
20	Rezina	s. Mateuți	grădinița	515
			oficiul primăriei și biblioteca publică	482
21		s. Pripiceni-Răzeși	centrul de sănătate	515
22			482	
23	Sîngerei	s. Chișcăreni	oficiul primăriei	730
24		s. Sîngereii Noi	sala de sport	902
25	Strășeni	s. Lozova	grădinița	3385
26		s. Vorniceni	oficiul primăriei	594
27	Ștefan Vodă	s. Caplani	grădinița	1136
28		s. Copceac	grădinița	1114
29	Ungheni	s. Buciumeni	grădinița și gimnaziul	1982
30		s. Bușila	grădinița	1649
31	Taraclia	s. Ciumai, com. Vinogradovca	școala profesională nr. 13	6777
32	UTAG	s. Cazaclia	centrul comunitar	980

Atelier pentru jurnaliștii din regiunea Nord: „Energia din Biomasă pe înțelesul tuturor”

CE? Proiectul Energie și Biomasă anunță înscrierea reprezentanților mass-mediei locale la Atelierul pentru jurnaliști în domeniul energiei verzi „Energia din Biomasă pe înțelesul tuturor”, ce are drept scop abordarea profesionistă a subiectelor media la tema surselor de energie regenerabilă, în special a biomasei.

CINE? Jurnaliștii vor fi asistați de doi experți naționali: Oleg Stiopca – expert tehnic în Energie și Biomasă și Ludmila Andronic – expert în Jurnalism și Comunicare, care vor ajuta participanții să-și facă un tablou mai amplu despre starea curentă a sectorului energetic al Republicii Moldova, despre posibilitatea implementării diverselor tehnologii cu scopul diminuării dependenței de surse energetice externe, dar, în special, despre utilizarea biomasei ca cea mai importantă sursă alternativă de energie pentru țara noastră. La seminar vor participa și demnitari responsabili de dezvoltarea sectorului energetic, precum și reprezentanți ai companiilor producătoare de biocombustibil, ai donatorilor în sectorul energiei regenerabile.

CÂND? 04 – 06 noiembrie 2016.

UNDE? Hotelul Florentina, Edineț, str. Independenței, 228.

IMPORTANT! Timp de două zile și jumătate, jurnaliștii vor avea posibilitatea să se informeze despre etapele/ pașii întreprinși în acest sector la nivel național, dar și care sunt noutățile și tendințele la nivel internațional.

De asemenea, participanții vor fi antrenați într-o serie de jocuri de rol, exerciții practice și vizite de studiu la agenții economici și instituțiile publice, care au reușit deja să implementeze noile tehnologii pe bază de biomasă, la sfârșit de curs fiind capabili să:

- Redacteze materiale jurnalistice la subiectul „biomasă” din perspectivă economică, socială, ecologică și inovațională, utilizând termenii și conținutul specific;
- Evalueze posibilitatea implementării diverselor forme de energie cu scopul diminuării dependenței de surse energetice externe;
- Identifice resurse web și să utilizeze informația prezentată în limbaj accesibil pentru actorii sectorului energetic în bază de biomasă;
- Utilizeze tehnica „zoom out” și „zoom in”, „story telling” în scrierea articolelor etc.

În urma instruirii, jurnaliștii vor scrie câte un articol cu referire la vizita de studiu organizată în cadrul cursului, urmând să fie difuzat de către publicația/instituția pe care o reprezintă.

Acesta este cel de-al treilea atelier care încheie seria de instruire a jurnaliștilor în domeniul energiei din biomasă, primele două fiind organizate la Comrat și Costești pentru jurnaliștii din zona Sud și respectiv, Centru. Pentru toți participanții vor fi rambursate cheltuielile de transport, în baza biletului de călătorie. Cursul este gratuit, fiind asigurată cazarea, alimentația și toate materialele necesare pentru curs.

20 proiecte de energie regenerabilă au fost realizate în prima jumătate de an de către Proiectul Energie și Biomasă

Consiliul Proiectului Energie și Biomasă, condus de viceprim-ministrul, Octavian Calmîc, ministru al Economiei, a examinat, pe 16 septembrie, raportul de activitate al Proiectului Energie și Biomasă în primele șase luni ale anului curent, precum și progresul programelor de consolidare a pieței.

Potrivit ministrului Economiei, Octavian Calmîc, Proiectul Energie și Biomasă Moldova, finanțat de Comisia Europeană și implementat de PNUD, contribuie la producerea de energie mai sigură, mai competitivă și mai durabilă în Republica Moldova prin sprijin direcționat către cea mai viabilă și disponibilă sursă locală de energie regenerabilă, și anume biomasă din deșeuri agricole.

"Asigurarea securității energetice a statului, inclusiv prin diversificarea surselor energetice, este unul din obiectivele Guvernului. În context, prin realizarea unor asemenea proiecte intenționăm ca până în anul 2020 cota de producere a energiei regenerabile să constituie circa 20 la sută din tot volumul necesar pe țară. Este un proiect ambițios, dar rezultatele din ultimii ani de demonstrează că acest obiectiv poate fi realizat", a menționat vicepremierul Octavian Calmîc.

Referindu-se la rezultatele primului semestru de activitate a PEbM, managerul proiectului, Victor Cotruță, a menționat că în perioada de referință au fost finalizate 15 sisteme de încălzire și 5 sisteme solare de apă caldă, iar altele cinci proiecte sunt în curs de desfășurare. "În primul semestru au mai fost evaluate și aprobate spre

implementare 39 de inițiative comunitare din mediul rural, inclusiv șase din regiunea transnistreană. Mai mult, în semestrul doi ne propunem să finalizăm și punem în exploatare alte 10 sisteme de încălzire și 9 sisteme solare de apă caldă, precum și să aprobăm alte peste 30 de inițiative comunitare din totalul de 60 în curs de evaluare", a specificat managerul proiectului.

Membrii Consiliului au examinat și progresele înregistrate în procesul de realizare a programelor de subvenționare a gospodăriilor casnice, crearea de parteneriate publice-private pentru prestarea serviciilor de încălzire a obiectelor publice, etc.

În cadrul ședinței au fost discutate și problemele care apar în procesul de implementare a proiectului, în special interesul scăzut din partea administrațiilor publice locale și autorităților raionale în implementarea proiectelor de încălzire pe bază de biomasă prin intermediul parteneriatelor publice-private, motivarea redusă a operatorilor centralelor termice din motivul salarizării joase, etc. În context, vicepremierul Octavian Calmîc a menționat că actualmente ministerul Economiei și instituțiile din subordine lucrează asupra unui plan de acțiuni, care are drept scop atât implicarea mai activă a autorităților locale, cât și depășirea problemelor legate de salarizare, condiții de activitate, etc.

Sursa: Ministerul Economiei

R. Moldova va avea un centru unic de instruire pentru operatorii centralelor termice pe biomasă

În R. Moldova, angajații care deserveșc sistemele de încălzire pe biomasă vor beneficia de instruire continuă și calificată la un Centru unic, care va fi creat cu sprijinul și la inițiativa Proiectului „Energie și Biomasă”. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD).

În prezent, peste 200 de școli, grădinițe, centre comunitare din R. Moldova, peste 1.000 de gospodării casnice și zeci de întreprinderi au instalate centrale termice pe biomasă care solicită deservire calificată.

„Este o inițiativă care își propune să asigure durabilitatea intervențiilor Proiectului Energie și Biomasă după încheierea mandatului. În prezent, angajații centralelor termice pe biomasă instalate din fondurile europene ale proiectului beneficiază de instruire și consultanță oferită de experți și de companiile care au instalat sistemele de încălzire. Este importantă însă continuitatea instruirilor atât pentru actualii, cât și pentru noii angajați ai centralelor termice”, susține Lina Acălugăriței, specialistă în dezvoltarea capacităților în cadrul Proiectului Energie și Biomasă.

Proiectul „Energie și Biomasă” a invitat instituțiile publice sau private să se înscrie în concursul de selectare a partenerului național care va institui primul Centru de Instruire a Operatorilor în centralele termice pe biocombustibili solizi și în centralele termice combinate. Proiectul va acorda din fonduri europene un grant de maxim 25.000 USD pentru instituția selectată, aceasta din urmă urmând a veni cu o contribuție de minim 30% din grantul acordat.

Pentru participarea la concurs, instituțiile urmau să întrunească următoarele criterii minime:

- Să reprezinte o instituție publică sau privată;
- Să dețină experiență în organizarea instruirilor pe tematici relevante domeniului;
- Să posede cunoștințe temeinice și o înțelegere bună a sectorului energiei din biomasă din Republica Moldova;

- Să demonstreze o bună înțelegere a domeniului producerii energiei cu ajutorul sistemelor solare;
- Să demonstreze o bună înțelegere a procedurilor legale pentru crearea Centrului de Instruire precum și a procedurilor de acreditare;
- Să dețină experiență anterioară în colaborarea cu organizațiile internaționale și în particular cu PNUD (va constitui un avantaj).
- Concursul a fost desfășurat în perioada 19 septembrie - 17 octombrie. Câștigătorul va fi anunțat public în urma evaluării acestuia. Toate proiectele propuse spre examinare vor lua în considerație următoarele condiții necesare pentru instituirea Centrului de Instruire a Operatorilor și realizarea procesului de livrare a instruirilor:

Oferta de instruire trebuie să prevadă în mod obligatoriu instruirile la nivel de raion sau cel puțin regional;

Durata cursurilor de instruire nu poate fi mai mică de 40 de ore, dintre care 16 ore practice cu acces direct la tehnologii pe biocombustibil solid;

Serviciile de instruire a operatorilor vor fi achiziționate de administrația publică locală (APL) și instituțiile publice în cadrul cărora sunt angajați operatorii. Oferta de preț pentru serviciile de instruire trebuie să țină cont de acest aspect esențial pentru asigurarea durabilității Centrului. Costurile pentru serviciile de instruire vor fi acoperite de APL sau instituțiile publice locale.

Centrul de Instruire trebuie să parcurgă etapa de acreditare a programului de studiu de Ministerul Educației, iar acreditarea / autorizarea de funcționare provizorie se va face de Agenția Națională de Asigurare a Calității Învățământului Profesional;

Manageri de instituții publice vor efectua o vizită de documentare în Cehia pentru a prelua cele mai bune practici de încălzire cu biomasă

În perioada 20–26 Noiembrie 2016, Proiectul Energie și Biomasă în Moldova, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, va organiza o vizită de documentare în Cehia. Vizita de documentare este destinată reprezentanților Administrației Publice Locale care au în gestiune centrale termice pe biocombustibil solid. Obiectivul vizitei este preluarea celor mai avansate practici europene de gestionare a centralelor termice pe bază de biocombustibil solid și învățarea a noi modele de gestionare eficientă.

În vizită vor participa 10 primari și manageri ai instituțiilor publice ce se încălzesc în exclusivitate cu biocombustibil solid de minim doi ani și au beneficiat de fondurile europene ale Proiectului Energie și Biomasă.

Aceștia vor vizita regiunile Praga și Trebic, care sunt avansate în utilizarea biomase în calitate de combustibil, Cehia fiind și un important producător de cazane pe bază de biomasă prezente în oferta distribuitorilor din Moldova. Managerii de instituții publice vor avea ocazia să participe în cadrul Conferinței Internaționale pe Biomasă din Trebic organizată de Asociația de Biomasă din Cehia, să viziteze școli, comunități rurale și orașe mici, pentru a studia procesul de organizare a achizițiilor și livrărilor de biocombustibil, cerințele privind asigurarea calității și alte informații importante pentru buna funcționare a instituției.

PICĂTURA PURĂ

În ciuda impresiei generale, suprafețele împădurite în Europa cresc cu o rată de aproape 323 de mii de hectare pe an, echivalentul unui teren de fotbal pe minut. De aceea, combustibilul din biomasă solidă este sursa cea mai accesibilă de energie în Europa.

Localitățile din R. Moldova pot lansa proiecte pilot de producere a biocombustibilului din deșeurile urbane de biomasă

Liliana Nichita

expert în valorificarea deșeurilor din biomasă

În luna octombrie, expertul internațional Liliana Nichita, a efectuat un studiu privind posibilitatea de a utiliza biomasa din deșeurile menajere în R. Moldova în scopuri energetice. Expertul a fost contractat de Proiectul Energie și Biomasă și a studiat situația din mai multe localități din toate regiunile țării, printre care orașele Rezina, Cimișlia, Orhei, Hâncești și Lipcani și satele Congaz, Gura Galbenă, Peresecina și Chișcăreni. În baza raportului final elaborat de către expert, dar și în urma consultărilor cu partenerii Proiectului, va fi luată decizia privind lansarea proiectelor pilot de producere a biocombustibilului în baza deșeurilor din biomasă. Într-un interviu pentru newsletterul Proiectului, Liliana Nichita a împărtășit constatările și recomandările pentru Republica Moldova.

Doamnă Nichita, ați vizitat 9 localități pentru a studia situația în domeniul deșeurilor menajere și potențialul de exploatare a biomasei. Care sunt principalele constatări?

În perioada 4-19 octombrie, am vizitat mai multe localități din Republica Moldova, cu obiectivul de a identifica potențialul de biomasă în deșeurile menajere, pentru a organiza eventuala lor colectare separată și utilizarea în producerea de combustibil. Populația, cu excepția zonelor rurale, unde oamenii au livezi și curăță pomii, nu generează deșeurii menajere care să conțină biomasă. Însă, în toate localitățile, în special urbane, întreprinderile municipale curăță parcurile și spațiile verzi rezultând deșeurii de biomasă, crengi de la pomii

pe care îi curățăm și întreținem. În Orhei de aceste lucrări se ocupă o întreprindere privată. În general există interes la nivelul autorităților locale, iar în unele comunități există locații ce pot servi pentru a crea un proiect pilot împreună cu primăria și întreprinderea municipală.

Un obiectiv secundar al studiului este identificarea nivelului de dezvoltare a serviciilor de colectare a deșeurilor. Desigur, gradul de dezvoltare diferă destul de mult și cele mai dezvoltate sunt orașele, în special cele care au beneficiat de asistență în cadrul unor proiecte internaționale sau din partea Agențiilor de Dezvoltare Regională. Dotarea întreprinderilor municipale, de asemenea variază, însă se evidențiază de departe orașele Orhei și Hâncești, unde sistemul funcționează cel mai bine. În Hâncești există un depozit conform cu standardele în domeniu, iar în Orhei, chiar dacă nu este un depozit autorizat de deșeurii, locul e foarte bine întreținut și gestionat. În rest, gunoiștile din țară sunt într-o stare ce trebuie corectată. Aici se colectează și se depozitează deșeurii foarte diferite, în amestec, și se regăsesc mai ales materiale de construcție, deșeurii reciclabile - mase plastice (care sunt foarte vizibile) și mai puțin deșeurii organice, în special în mediul rural. Dotarea în toate localitățile lasă de dorit - unele nu au containere pentru colectarea deșeurilor, altele nu au suficiente containere sau nu au utilaje speciale pentru golirea acestora. În toate cazurile, am observat că oamenii se străduiesc să facă lucruri bune cu ce au la îndemână, improvizează, repară și suplinesc lipsa resurse prin inventivitate.

Putem vorbi de un potențial proiect pilot de utilizare a biomasei în scopuri energetice din colectarea deșeurilor menajere?

Acum, biomasa brută, provenită din curățirea copacilor din localități, oricum ajunge în curtea și în responsabilitatea întreprinderilor municipale specializate. Singurul cost pe care îl suportă acestea este cel legat de curățarea copacilor și de transport. Proiectul pilot își propune să construiască o instalație de producere a combustibilului solid din biomasă, care va încălzi întreprinderea municipală, iar surplusul să fie comercializat instituțiilor publice din localitate sau chiar mediului privat. Un alt beneficiu creat prin această inițiativă este că instituțiile publice ce se încălzesc cu biomasă nu vor trebui să-și facă stocuri, ci vor putea beneficia de livrări de la întreprinderile municipale.

Am identificat două posibile locații pentru a fi lansate asemenea proiecte pilot. În primul rând e vorba de Rezina, unde există potențial de biomasă suficient cât să asigure un flux constant de materie primă pentru funcționarea unei instalații. Și, în al doilea rând, este vorba de Cimișlia. În ambele există deschidere din partea administrației, iar dotările necesare, chiar dacă nu sunt la cel mai înalt nivel, există și pot asigura startul proiectului. În același timp, îmbunătățirea sistemului de încălzire în cele două localități este o necesitate – în Rezina, de exemplu, încăperile întreprinderii municipale se încălzesc cu lemne, iar în Cimișlia – cu energie electrică. Trecerea la încălzire pe biocombustibil solid ar eficientiza funcționarea întreprinderilor și costurile pentru încălzire. Ulterior, întreprinderile specializate din cele două localități vor putea obține venituri suplimentare din comercializarea biocombustibilului, ceea ce le-ar ajuta să se dezvolte.

Care este experiența României în acest domeniu?

În România au fost lansate mai multe proiecte în domeniu încă din anul 2000, însă acestea s-au preocupat de utilizarea deșeurilor de la gatere și fabricile de prelucrare a lemnului, la acea dată. Prin aceste proiecte, pe lângă utilizarea rumegușului în biocombustibil, s-au curățat râurile și au fost create primele centrale pe biomasă în unele localități. Astfel de proiecte sunt eficiente în special în zonele rurale, unde sunt case de vacanță ce merită încălzite pe biomasă, fără a se conecta la rețelele de gaze.

Când ar urma să se lanseze aceste proiecte pilot? Pot fi ele replicate în alte localități din țară?

Cu cât mai repede sunt lansate, cu atât mai bine. Totuși, urmează făcute calcule pentru amplasamentele cele mai potrivite pentru astfel de produceri și sper că anul viitor lucrurile vor începe. Cu excepția municipiilor Chișinău și Bălți, astfel de proiecte pot fi extrapolate la teritoriul întregii țări. Aș pune, totuși, accentul pe localitățile unde există o experiență în acest sens, unde există cerere pentru biocombustibil, astfel încât să se diminueze costurile de transport. După doi-trei ani de funcționare, ca un exemplu de bună practică, astfel de proiecte ar fi îmbrățișate și de alte localități.

Buletinul electronic este produs de Proiectul Energie și Biomasă 2. Proiectul are un buget total de 9,41 milioane Euro, acordat de Uniunea Europeană, și este implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în perioada 2015–2017.

Opiniile exprimate în publicație nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene și al PNUD Moldova

Contacte:

str. Sfatul Țării 29, etaj 3, bir. 304
Chișinău, Moldova.
Tel.: (+373 22) 839985
Tel./Fax: (+373 22) 839983
www.biomasa.md
e-mail: ina.zglavuta@undp.org
www.facebook.com/biomasa.md